

Téma: Přímé daně

Předmět: Ekonomie a účetnictví (VOŠ)

Zaslal(a): Ivca

Přímé daně: definice a funkce daní, daň versus poplatky, daňová soustava ČR, druhy a charakteristika jednotlivých přímých daní, daňové ráje

DAŇ = povinná zákonem stanovaná platba, která plyne do státního rozpočtu a má 3 zákl. vlastnosti:

nenávratná, neekvivalentní, neúčelová

- **Nenávratnost** = daň MUSÍME zaplatit a už se nám nevrátí
- **Neekvivalentnost** = jak velkou daň člověk zaplatí (bohatí – nemají nárok na dávky, velká daň X chudí – mají nárok, malá daň)
- **Neúčelovost** = nevíme na, co daň půjde; hromada peněz a stát si s ní může dělat, co chce

FUNKCE DANÍ:

- **Fiskální** – daně tvoří příjmy státního rozpočtu
- **Alokační** – zvýhodňuje nebo znevýhodňuje spotřebu určitých statků
- **Redistribuční** – slouží ke zmírnění rozdílů v důchodech jednotlivých subjektů
- **Stimulační** – pozitivní nebo negativní daň je většinou chápána jako újma, a proto stát poskytuje různým subjektům různé formy podpor, např. ztráta z podnikání snižuje

v dalších letech daň. základ a stát takto snižuje podnik. riziko X negativ. stimulační u spotřební daně z alkoholu a cigaret

- **Stabilizační** - daň slouží ke zmírnění výkyvů v hosp. cyklu (v expanzi se vybírá víc a lze „šetřit na horší časy“)

DAŇ VERSUS POPLATEK

DAŇ = povinná zákonem stanovaná platba, která plyne do státního rozpočtu

POPLATEK = platba za služby poskytované veřejným sektorem, má vztah k úkonu orgánu státní správy a na rozdíl od daně se mu lze vyhnout

Druhy poplatků

- soudní, místní, správní

DAŇOVÁ SOUSTAVA

1. Přímé daně

Poplatník platí daň přímo finančnímu úřadu, podává daňové přiznání a přesně zná velikost daně

2. Nepřímé daně

Platí se při nákupu zboží a služeb, poplatník nezná jejich přesnou velikost, platí je v ceně nakupovaných výrobků a služeb, neplatí je FÚ, ale prodávajícímu (plátcí), který je odvádí FÚ

PŘÍMÉ DANĚ

SILNIČNÍ DAŇ

- Daň je zaměřena na osoby, které užívají silnice v souvislosti podnikáním

SUBJEKTY DANĚ

- Poplatníkem je FO nebo PO, která je provozovatelem vozidla a je zapsána ve velkém technickém průkazu
- Zaměstnavatel, který vyplácí svému zaměstnanci cestovní náhrady za použití osobního automobilu
- Poplatník je současně i plátcem silniční daně

PŘEDMĚT DANĚ

- Silniční motorová vozidla používaná k podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
- Vozidla s celkovou hmotností nad 3,5 tuny určená pro přepravu nákladů bez ohledu na to, zda jsou používaná k podnikání

PŘEDMĚTEM DANĚ NEJSOU

- Speciální vozidla, která se po komunikacích pohybují jen zřídka, např. zemědělské a lesnické stroje, traktory, bagry, pásové automobily nebo pojízdné stroje
- Osvobozeny od daně jsou např. jednostopá vozidla, vozidla se třemi koly, vozidla na elektrický pohon nebo hybridní, vozidla na palivo LPG nebo zemní plyn

ZÁKLAD DANĚ

- U OA objem válců motoru v cm³
- U NA hmotnost v tunách a počet náprav

SAZBY

- Jsou pevné a diferencované. Stanovené absolutní částkou za rok
- Zvýšení a snížení sazby pro nová nebo naopak příliš stará vozidla (registrovaná před rokem 1989+25%)
- Zaměstnavatel při použití OA zaměstnance na služební cestu má možnost výběru:
- Buď ½ roční sazby za každý měsíc, v němž se pracovní cesta uskutečnila
- Nebo 25 Kč na den za každý den trvání služební cesty
- Tento způsob nelze po celé zdaňovací období měnit

POSTUP PŘIZNÁNÍ A ODVODU DANĚ

- Zdaňovací období je kalendářní rok
- Danové přiznání se podává do 31. 3. následujícího roku, po skončení zdaňovacího období
- V průběhu roku se platí 4 zálohy, případný nedoplatek je splatný ve lhůtě pro podání daňového přiznání

DAŇ Z NABYTÍ NEMOVITÝCH VĚCÍ

POPLATNÍK DANĚ

- Od 1. 1. 2016 VŽDY kupující (rozhodující je datum podání návrhu na vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí)

PŘEDMĚT DANĚ

- Předmětem daně je úplatné nabytí nemovitosti (pozemek, stavba, bytová jednotka) na území ČR

ZÁKLAD DANĚ

- Základ daně je nabývací hodnota snížená o uznatelný výdaj

Nabývací hodnota může mít podobu:

- a) sjednaná cena (kupní cena)
- b) srovnávací hodnota (75 % směrné hodnoty zjištěné FÚ nebo 75 % ceny zjištěné znaleckým posudkem)
- c) zjištěná cena (znaleckým posudkem)
- d) zvláštní cena (např. při dražbách, vkladech do korporací apod.)

- VŽDY TA VYŠŠÍ

POSTUP PŘIZNÁNÍ A ODVODU DANĚ

- Sazba daně jsou 4 % ze základu daně
- Daňové přiznání se podává do 3 měsíců po měsíci, v němž byl v katastru nemovitostí proveden vklad
- Správcem daně je místně příslušný FÚ podle polohy nemovitosti

DAŇ Z NEMOVITÝCH VĚCÍ

Velmi stará daň, využívá vlastnosti nemovitostí:

1. nepřestěhovatelnost
2. viditelnost
3. nedá se utajit

- Dělí se na: daň z pozemku a daň ze stavby

POPLATNÍK DANĚ

- Majitel nemovitosti evidovaný na katastrálním úřadě
- V méně častých případech spoluvlastník

PŘEDMĚT DANĚ

1. Pozemky

- Ležící na území ČR, označené katastrálním číslem

2. Stavby

- Stavby, budovy, byty a nebytové prostory, na které bylo vydáno kolaudační rozhodnutí

- Předmětem daně z pozemků nejsou např. vodní plochy, pozemky s ochrannými lesy, půdorysy staveb
- Předmětem daně ze staveb nejsou např. přehrady, veřejné dopravní cesty, elektrické rozvodny apod.

POSTUP PŘIZNÁNÍ A ODVODU DANĚ

1. Zdaňovací období

- Kalendářní rok, rozhoduje stav k 1. 1. (ke změnám v průběhu roku se nepřihlíží)

2. Daňové přiznání

Podává se, pouze když daňová povinnost nově vznikne nebo pokud dojde ke změnám

3. Splatnost daně

- Pokud je velikost daně do 5.000,-, daň je splatná najednou do 31. 05. běžného zdaňovacího období
- Daň nad 5.000,- se dělí na 2 splátky, do 31. 5. a do 30. 11.
- Daň do 30,- se neplatí

SPECIÁLNÍ USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE DANĚ Z POZEMKŮ

- Základem daně je buď výměra pozemku v m² (rozloha, nebo výměra pozemku * cena za m² (u zemědělské půdy)

SAZBA DANĚ

- U stavebních pozemků 2 Kč/m² * koeficient podle velikosti obce (Praha 4,5, obec do 1000 obyvatel koeficient 1)
- U ostatních ploch sazba 0,20 Kč/m²
- U zemědělské půdy 0,75 % (orná půda, vinice, chmelnice), 0,25 % (lesy, travnaté porosty), 1 (zemědělská prvovýroba), nebo 5 % (průmysl, stavebnictví) podle využití

SPECIÁLNÍ USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE DANĚ ZE STAVEB

- Základem daně je půdorys nadzemní části budovy v m² (byty - podlahová plocha)

SAZBY PODLE CHARAKTERU NEMOVITOSTI

- Obytné domy 2 Kč/m²
- Stavby pro individuální rekreaci 6 Kč/m²
- Garáže 8 Kč/m²
- Stavby pro zemědělství 2 Kč/m²
- Stavby pro podnikání 10 Kč/m²

- Zvýšení sazeb o 0,75 Kč z každé nadzemní části
- Sazby se upravují podle velikosti obce (stejně jako pozemky)
- Daň nezávisí na TC stavby (nová x zchátrala stavba – stejná daň)

DAŇ Z PŘÍJMU

ZÁSADNÍ ZMĚNY V ROCE 2014

- Přizpůsobení pojmů novému občanskému zákoníku
- Přesun dědické a darovací daně do zákona o dani z příjmu (dědictví – osvobozeno, naopak darování patří mezi ostatní příjmy a vztahuje se na něj 15 % sazba daně z příjmu)

CHARAKTERISTIKA

- Nejvýznamnější z přímých daní

Zákon 586/1992 Sb. o daních z příjmu, má 3 části:

- a) daň z příjmu FO
- b) daň z příjmu PO
- c) společná ustanovení (odepisování apod.)

DAŇ Z PŘÍJMU FO

- FO, které mají na území ČR bydliště nebo se zde obvykle zdržují (minimálně 183 dní a více) = **DAŇOVÝ REZIDENT** – jeho daňová povinnost se vztahuje na všechny příjmy (ze zdrojů na území ČR i ze zdrojů v zahraničí)

DAŇOVÝ NEREZIDENT – v ČR zdaňuje pouze příjmy v ČR (smlouvy o zamezení dvojího zdanění)

PLÁTCE

1. Podnikatelé

- Platí daň sami za sebe

2. Zaměstnanci

- Za zaměstnance odvádí zálohy na daň zaměstnavatel (je plátcem) a po skončení zdaňovacího období podává přiznání buď také zaměstnavatel, nebo sám zaměstnanec (pokud má např. příjmy od více zaměstnavatelů současně)

PŘEDMĚT DANĚ

- Veškeré příjmy v peněžní i nepeněžní formě/ podobě např. naturálie (1 % ze vstupní ceny vozidla používaného i pro osobní účely apod.). Kromě příjmů osvobozených (příjmy z dědictví, příjmy z prodeje bytů, domů – bydliště min. 2 roky nebo doba od koupě větší než 5 let, příjmy z prodeje movitých věcí – od nabytí více než 1 rok)

Veškeré příjmy se dále člení na dílčí daňové základy (dle §)

- 6 – příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků (mzda, plat, tantiémy, náhrady, odměny apod.)
- 7 – příjmy ze samostatné činnosti (z podnikání), (ze živností, ze zemědělské výroby, z činnosti lékařů, advokátů, soudních znalců apod.)
- 8 – Příjmy z kapitálového majetku (dividendy, podíly ze zisku, úroky – většina tvoří samostatný základ daně, zdanění 15 % srážkovou daní)
- 9 – Příjmy z nájmu (nemovitosti i movitosti, kromě příležitostného pronájmu = ostatní příjem, 30 % paušální výdaje, maximálně však 600.000,-)
- 10 – Ostatní příjmy (vše, co nepatří do předchozích dílčích daňových základů do 30.000,- (2014) včetně – osvobozeny, nad 30.000,- zdaněno vše, 2014 navíc dary – osvobozeny)

v linii přímé a vedlejší, nebo nahodilé do 15.000,-)

ZÁKLAD DANĚ

1. Příjmy ze zaměstnání

- Superhrubá mzda (hrubá mzda + 25 % SP a 9 % ZP)

2. Příjmy z podnikání

Základ daně zjištěný:

a) z účetnictví jako rozdíl VÝNOSŮ a NÁKLADŮ

b) z daňové evidence jako rozdíl PŘÍJMŮ a VÝDAJŮ

c) pokud podnikatel nechce sledovat skutečné náklady (výdaje), lze je stanovit paušální částkou 30 % - 80 %

Stanovení paušální daně - podnikatel může požádat o stanovení daně paušální částkou, pokud nemá zaměstnance, má příjmy pouze z podnikání a příjmy za poslední 3 roky jsou menší než 5.000.000 Kč/rok, žádost nutno podat do 31. 1. Běžného zdaňovacího období, FÚ vyměří daň podle předpokládaných příjmů a výdajů, minimálně 600,-, poté není nutné podávat daňové přiznání, lze maximálně po 3 roky takto platit daň. Tento podnikatel nemusí vést EET

SCHÉMA VÝPOČTU (FO)

Základ daně (souhrn dílčích daňových základů podle jednotlivých §)

- NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ

= základ daně po snížení (zaokrouhlení na 100,- nahoru u záloh, na 100,- dolů ročně)

* sazba daně (u FO 15 %)

= částka daně před slevami

- SLEVY NA DANI

+ tzv. DAŇOVÝ BONUS

= DAŇ PO SLEVÁCH

JAK SE LIŠÍ NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ A SLEVY NA DANI

- Nezdánitelné části základu daně snižují částku, ze které se počítá daň, tzn., že poplatník díky nim zaplatí na dani z jejich výše o 15 % méně
- Slevy na dani přímo snižují vypočítanou daň, poplatník zaplatí o celou slevu na dani

SLEVY NA DANI (FO)

- Na poplatníka
- Na dítě (daňový bonus)
- Na studenta
- Na manžela/ku
- Na poplatníka - invalidu
- Na podnikatele

POLOŽKY SNIŽUJÍCÍ ZÁKLAD DANĚ

- Dary (částka + účel)
- Zaplacená částka úroků z úvěru na bytové potřeby
- Penzijní připojištění
- Životní pojištění

- Daňová ztráta z minulých let
- 100 % nákladů na výzkum a vývoj

SAZBA DANĚ Z PŘÍJMU

- 15 % ze základu u FO zaokrouhleného na 100,- dolů, platí ji zaměstnanci i FO – podnikatelé
- 15 % srážková daň z úroků, dividend, podílů na zisku, mzdy od vedlejšího zaměstnavatele (HM do 5.000,-, 2014 do 10.000,-), autorské honoráře 2014 10.000,- (dříve 7.000,-) apod.
- Od roku 2013 – tzn. solidární daň ve výši 7 % z příjmů přesahujících 4 násobek průměrné mzdy měsíčně (48 násobek ročně)
- Daň se neplatí, jeli menší než 200,- nebo jsou-li celkové příjmy FO menší než 15.000,-

ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ (FO)

- Kalendářní rok
- Daňové přiznání se podává do 3 měsíců po skončení zdaňovacího období
- Pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce, může poplatník požádat o prodloužení lhůty pro podání daňového přiznání do 6 měsíců po skončení zdaňovacího období
- Ve stejném období je daň splatná
- Za své zaměstnance zpracovává podnik přiznání do 15. března, v průběhu roku zaměstnanci platí pouze zálohy a při tzv. ročním zúčtování daně je vyúčtují
- Správcem daně je FÚ

DAŇ Z PŘÍJMU (PO)

- Konstruktivně podstatně jednodušší, nejsou zde žádná sociální hlediska

POPLATNÍK

- Právnícká osoba (organizační složky státu, podílové fondy...) – rezidenti, nerezidenti
- Od daně je osvobozen příjem ČNB
- Poplatník je současně i plátcem daně

ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ

- Kalendářní nebo hospodářský rok, přiznání i platba daně stejně jako u FO

PŘEDMĚT DANĚ

- Výnosy z veškeré činnosti a nakládání s majetkem (výjimky u veřejně prospěšných poplatníků)

ZÁKLAD DANĚ

- Zisk zjištěný z účetnictví zjištěny jako rozdíl výnosů a nákladů, nutno upravit o připočitatelné a odpočitatelné položky – náklady na reprezentaci, účetní odpisy, účetní rezervy, odepsané pohledávky, cestovné nad limit apod.

SCHÉMA VÝPOČTU (PO)

Výnosy (6. UCT třída)

- náklady (5. UCT třída)

= ÚČETNÍ HV

+ náklady daňově neuznatelné (reprezentace, cestovné nad limit, účetní opravné položky)

- výnosy nezahrnované do základu daně (úroky)

± rozdíl mezi daňovými a účetními odpisy

= ZÁKLAD DANĚ

- položky snižující základ daně (ztráta minulých let, dary, náklady na výzkum a vývoj...)

= SNÍŽENÝ ZÁKLAD DANĚ (zaokrouhlený na celé 1.000,- dolů)

* sazba daně z příjmu (15 %)

= DAŇ Z PŘÍJMU

- slevy na dani (např. na zaměstnance se ZTP)

= DAŇ Z PŘÍJMU PO SLEVÁCH (591/341)

POLOŽKY SNIŽUJÍCÍ ZÁKLAD DANĚ

- Dary (účel + částka min. 2.000,-, max. 10 % základu daně 2014)
- Ztráta (max. 5 let)
- Náklady na výzkum a vývoj nebo na podporu odborného vzdělávání
- Veřejně prospěšné podniky - snížení základu o 30 %, max. 1.000.000,-

SLEVY NA DANI

- Na zaměstnance se ZTP 18.000 Kč/rok, ZTP/P max. 60.000 Kč/rok

SAZBY DANĚ

- 19 % ze základu, 5 % u investičních společností, penzijních a podílových fondů (1993 - 45 %)

ZÁLOHY NA DAŇ Z PŘÍJMU PO

- Odvíjí se od poslední známé daňové povinnosti
- Jeli menší než 30.000,-, zálohy se neplatí
- 000,- - 150.000,- - 2 zálohy do 15. 6. A 15. 12.
- Nad 150.000 ,- - zálohy 4x ročně (3., 6., 9., a 12. měsíc)

DAŇOVÝ ŘÁD

- Zákon č. 280/2009 Sb. v platném znění
- Nahradil zákon O správě daní a poplatků
- Upravuje postavení poplatníků před orgány finanční správy, postup při správě daní, průběh daňové kontroly, způsoby placení daní, běh lhůt apod.

OPRAVNÉ DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ

Podává se, pokud poplatník ve lhůtě pro podání daňového přiznání zjistí, že v řádném přiznání něco opomněl (k 1. Poté FÚ nepřihlíží)

DODATEČNÉ DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ

Podává se, pokud pokladník po lhůtě pro podání daňového přiznání zjistil, že něco opomněl

DAŇOVÉ RÁJE

= země, ve kterých jsou mimořádně daňově zvýhodněny zahraniční firmy

= jsou zdaněny zanedbatelně nebo vůbec

Tyto firmy musí dodržet určité podmínky:

- a) činnost firmy musí být omezena na podnikatelské aktivity mimo danou zemi
- b) držitelé kapitálu musí být cizinci
- c) firma nesmí získávat finance z tuzemských zdrojů
  - Cílem je přilákání zahraničního kapitálu a snaha vytvořit z příslušné země významné finanční a hospodářské centrum
  - Většinou se jedná o země s malou rozlohou a nízkým počtem obyvatel, které však vykazují vysoké ekonomické výkony (HNP)

Význam daň. rájů

1. Daň. úspory
2. Anonymita majetku – nedá se poznat, kdo je majitel
3. Nutí politiky snižovat daň. zatížení a omezovat byrokracii

byrokracie = skupina osob vykonávající správu a řízení, zejm. politických a ekonomických činností

Vznik daň. rájů

-historicky vznikly po 2. Sv. v., kdy v Evropě zničené válkou mnoho firem i podnikatelů zvyšovaly své zisky a obrat, ze kterého, ale odváděli poměrně vysoké daně

-některé země, proto, využily poptávky firem po liberálnějším prostředí a provozovali daň. zákony vstřícné k zahr. spol.

Významné daň. ráje v Evropě

Monako (33 000 obyv.)

Lichtenštejnsko

Andora (84 000 obyv.)

San Marino

Významné daň. ráje mimo Evropu

Sejšchely

Bahamy

Bermudy

Panama

Hongkong